

ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ μοχλοῦ, ἐκρεμάσθη ἐπ' αὐτοῦ, ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματός του, ἤνοιξε μικρὴ διόδος. Δι' αὐτῆς ἐξῆλθε συρόμενος, ἐκρατῆθη ὀλίγον ἐκ τῶν κλάδων καὶ εὐρέθη μετ' ὀλίγον ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ὅλα ἦσαν ἤτυχα· τὰ φῶτα ἀμυδρῶς ἔφεγγον διὰ μέσου τῶν παραθύρων τοῦ μεγάλου ἰδρύματος· ἐν αὐτοῖς οὐδεὶς ἐφαίνετο. Οὐδεὶς τὸν παρατηρεῖ ὁ γέρον· κοιμᾶται βαθύως. Τὰ ἄστρα θαυματοειδῶς ἐπένευσαν αὐτῷ μετὰς ἀκτίνας τῶν αἵτινων ἐσέδυσαν μέχρι τῆς καρδίας του.

— Θὰ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἐψιθύρισε, προσβλέπων εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ τοῖχος εἰς ὃν ἵστατο ἦτο τοῦ νεκροτομείου, βοηθούμενος ὑπὸ τε τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του, ἐνηγκλίσθη κλάδων τινὰ καὶ ἀπὸ δένδρου τινος κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐτρεξεν ἀμέσως εἰς τὸ κιγκλιδωμά του ἀνθρώπος. Τὸ ἄνθος κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐφαίνετο μελανὸν μᾶλλον.

— Τὸ τελευταῖον! ἐψιθύρισεν ὁ ἀσθενής. Τὸ τελευταῖον! Σήμερον νίκη ἢ θάνατος. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ἀδιάφορον δι' ἐμέ. Κυττάτε, εἶπε, βλέπων ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ταχέως θὰ εἶμαι μαζὺ σας.

Ἐδρεψε τὸ ἄνθος, τὸ συνέτριψεν, τὸ ἐπίεσεν, καὶ κρατῶν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ· ὁ γέρον· ἐκποιᾶτο. Ὁ ἀσθενὴς ἐπιστρέψας εἰς τὸ δωμάτιόν του ἐπέσεν ἐπὶ τῆς κλίνης ἀναίσθητος.

Τὴν πρωτὴν τὸν εὗρον νεκρόν. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἡρεμὸν καὶ ἀπαυγάζον. Τὰ ἐξηνητημένα χαρακτηριστικά του, τὰ ἡμίκλειστα χεῖλη του καὶ αὐλακωθέντα κλειστά ὄμματα του, ἐξέφραζον ὑπερῆφρον τινὰ εὐτυχίαν. Ὅτε ἔθεσαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ φορείου, ἐδοκίμασαν νὰ ἀφαιρέσωσι τὸ ἐρυθρὸν ἀνθύλλιον. Ἀλλὰ ἡ χεὶρ του εἶχεν ἀπονεκρωθῇ καὶ καθίστατο ἀδύνατον νὰ ἀνοιχθῇ· ἔμεινε κεκλεισμένη. Καὶ οὕτως ἔφερέν ὁ παράφρων τὸ τρόπιόν του εἰς τὸν τάφον.

ΘΕΟΔ. Α. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

(Φαιδρά ἀφήγησις)

(Συνέχεια)

Ἡ νωτέρα εἶνε ὠραία καὶ ζωηρὰ κορασίς, δεκαοκταετίας περίπου, ὠχρὰ, θελκτικὴ, μετ' ὀφθαλμοὺς μέλανας καὶ σπινθιροβόλους.

Ἡ ἄλλη δέ, καίτοι πλησιάζουσα τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, εἶνε μέγα τι χροῖμα γυναικὸς, ὡς ἔλεγε Ξενοφῶν ὁ Ἐφέσιος, ἢ, ὡς λέγομεν ἡμεῖς σήμερον ἐπὶ τὸ χυδαϊότερον, ὠραῖο κομμάτι· ἔχει μέλαιναν τὴν κόμην, μελανότερους τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸ ἀνοικτὸν καὶ προκλητικὸν μετρίδιμα τῆς πεπεραμένης ξενოდόχου, τῆς γνωρίζουσας τοὺς πελάτας τῆς.

— Τί δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς σεβαστοὺς κυρίους; ἠρώτησεν ἡ νέα μετὰ λατρευτῆς χάριτος.

— Ὅλιγον οἶνον, τὸν καλλίτερον ὃν ἔχετε, εἶπεν ὁ κ. Πατούφης, καθήμενος παρὰ μεγάλην τινι τραπέζην καὶ κυττάζων τὴν μεσηλίαν ξενόδοχον ἀσκαρδαμυκτεῖ καὶ ἀπλήστως.

Εἰς ταύτην ὁ Γεώργιος οὐδεμίαν ἔδιδε προσοχήν.

Ἡ ὠραία ξανθὴ κεφαλὴ καὶ ἡ πλήρης μειδιαμάτων ἀργυρόφως φωνὴ τῆς νεάνιδος ἐφέλκουν τὸν θαυμασμόν τῷ νεανίῳ.

— Οἱ κύριοι δὲν ἐπιθυμοῦσι τίποτε ἄλλο;

— Ὡς πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, θεέ μου!... καὶ τίς δὲν ἐπιθυμεῖ;

— Ἄνδρες! ἄνδρες! ὑπεστηνόρισεν ἡ ξενόδοχος, ἐν ᾧ ἀπεμακρύνετο, ρίπτουσα δολοφόνον βλέμμα ἐπὶ τοῦ λαλήσαντος ξένου.

— Τίποτε ἄλλο, εἶπεν ὁ Γεώργιος, παρακαλῶ μόνον τὴν δεσποινίδα νὰ μὴ ἀργήσῃ πολύ, διότι πρέπει ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ Μιλάνον διὰ τοῦ πρώτου εἰρμού.

— Τόσῃν βίαν ν' ἀναχωρήσητε! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις διὰ φωνῆς, ἥτις ὠμοίαις στεναγμόν.

Ὁ Γεώργιος ἐγένετο πορφύρεος ἐνῷ ὁ κ. Θεόδωρος ἐσκέπτετο: Ἐὰν ἡδυνάμην νὰ μείνω τὴν νύκτα ἐνταῦθα... στοιχηματίζω...

Αἱ γυναῖκες εἶχον ἀποσυρθῇ, αἱ δὲ ἡμέτεροι περιηγῆται ἐκάθηντο σιωπηλοὶ καὶ τὴν κεφαλὴν, ἔχοντες ἐσκυμμένην ὡσεὶ σκεπτόμενοι στρατηγικά τι, ὅτε ἐστῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν παχύ· αὐτὸς τις ἀνθρώπος, ὅστις ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς διὰ τοῦ εὐτεδᾶστου καὶ οἰκείου ἐκσίνου ὕφους, ὅπερ οἱ ξενόδοχοι τῶν χωρίων μεταχειρίζονται συνήθως πρὸς τοὺς καλῶς ἐνδεδυμένους ξένους.

— Καλῶς ὦρισάτε, κύριοί μου! ἐντὸς ὀλίγου θὰ σᾶς φέρωσι τὸν οἶνον· ἐὰν ὅμως ἐπιθυμεῖτε νὰ προγευματίσητε, σᾶς προειδοποιῶ ὅτι τὸ ὠρολόγιον τοῦ σταθμοῦ ἔχει μόνον ἑνδεκα παρὰ ἰκοσι, ὥστε ἔχετε καιρὸν...

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος· θὰ φύγωμεν μετὰ δύο ὥρας εἰς Μιλάνον.

— Κρίμα! ἔχω κατὰ ματητάρια...

Ταῦτα λέγων, ὁ ἀγαθὸς ξενόδοχος ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν, ἐξεσκέπασε χύτραν, ἀνεκάτωσεν αὐτὴν θρησκευτικῶς διὰ ξυλίνου κοχλιαρίου, βαλσαμῶδες δὲ νέφος καπνοῦ διεχύθη εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Οἱ ῥόθωνες τοῦ Πατούφης ἔπαλλον...

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἡ μελαγχροινὴ ξενόδοχος εἶχεν ἐπανεέλθει, φέρουσα φιάλην ἐκλεκτῆς θέλου, ἔνθα διεφαίνετο διαυγῆς ἐρυθρὸς οἶνος, ὅστις ἔδωκεν τὰ χεῖλη διὰ μόνης τῆς θέας του.

Ἐνῷ ἐναπέθετεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἡ ἀγκὼν τῆς γυναικὸς προσέκρουσε τυχαίως κατὰ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ κ. Θεοδώρου.

Μόλις γευσάμενος τὸν οἶνον, οὗτος ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

— Εἶνε νέκταρ, ἀμβροσία, θεῖον πρᾶγμα!... ἰδοὺ οἶνος δυνάμενος ν' ἀναστήσῃ νεκρούς!

Ὁ δὲ Γεώργιος ἐπινε βραδέως, ἀκολουθῶν διὰ τῶν βλεμμάτων τὰς εὐστρόφους κινήσεις τῆς ξανθοῦλας, ἥτις ἔτρεχεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ εὐρυχωροῦ μαγειρείου διὰ τῆς ἐπιχάριτος ἐλαφρότητος τῆς ξενόδοχου, γνωρίζουσας ὅτι εἶνε ἀξιολάτρευτος.

Αἰφνὸς ὁ Πατούφης ἠρώτησεν:

— Κατὰ ποίαν ὥραν θὰ δυνάμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ Μιλάνον ἐν ᾗ περιπτώσει χάσωμεν τὸν εἰρμόν τῆς ἐνδεκάτης;

— Εἰς τὰς τέσσαρας μ. μ. διέρχεται ἄλλη ἀμαρσοτοιχία, ἀπεκρίθη ὁ ξενόδοχος, ἀφαιρῶν τὴν χύτραν ἐκ τῆς ἐστίας καὶ πλησιάζων μετ' αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Θεόδωρον, ὅπως ἀνακατῶσῃ αὐτὴν ὑπὸ τὴν ρίνα αὐτοῦ.

— Εἶνε δὲ ταχὺς εἰρμός, εἶπεν ἡ νεᾶνις, ρίπτουσα θελητικὸν καὶ σχεδὸν ἱκευτικὸν βλέμμα εἰς τὸν Γεώργιον.

Ὁ Γεώργιος ἔλαβε θάρρος.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ἐρυθρῶν, μοι φαίνεται ὅτι πεινῶ ἀρκετὰ, καὶ τὰ μανιτάρια αὐτὰ μετ' ἐμβάλλουσιν εἰς πειρασμόν.

— Κάμετε ὅπως σᾶς λέγω ἐγὼ, εἶπεν ἡ μελαγχροινὴ θεωροῦσα ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν Πατούφην, περμέετε τὸν ἀπ' εὐθείας εἰρμόν. Θὰ φθάσητε εἰς Μιλάνον περὶ τὴν ἑκτὴν ὥραν... Ταξιδεύει τις πολὺ κακὰ ὅταν ὁ στόμαχος εἶνε κενός...

— Ἡ φίλη μας ξενόδοχος ἔχει δίκαιον· ὅταν ὁ στόμαχος εἶνε κενός, οὐδὲν ἐπιτυγχάνει... Λοιπὸν... γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ... ἄς μένωμεν... Ὁ ἀναχωρήσωμεν εἰς τὰς τέσσαρας. Ἰδοὺ πάντας εὐχαριστημένους!

Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ αἱ γυναῖκες ἔστρωσαν καθαρὸν τραπέζομαδύλον καὶ ἔφερον πάντα τὰ ἀναγκαῖα.

Αἱ δύο αὗται σειρήνες τοῦ ξενοδοχείου ἦσαν θεαὶ καὶ ἀνεψιά, καίτοι δὲ τόσον διάφοροι τὴν ὄψιν, εἶχον ἀμφοτέραι τὴν αὐτὴν ἱκανότητα ὅπως κολακεύσῃ τοὺς μεταβατικούς αὐτῶν ἐπισκέπτας. Φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐν τῇ ιδιότητι τῆς τῆς ἡλικιωμένης χήρας, ἡ Μαρτίνα ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὴν τομηρητάτα στρατηγήματα καὶ νὰ ἀψηφῇ τὴν πάντων κίνδυνον, ἀλλὰ μὴ καὶ ἡ Ἀννέτα δὲν ἐπετογχανε τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ γοήτου τῆς νεότητός της;

"Αλλως τε, ἐν ταῖς δυσχερεσί περιστάσεσιν, ἡ ἀνεψία συνεβουλεύετο τὴν θείαν, πρὸς τὴν ὅποیان οὐδὲν εἶχε μυστικόν.

Ἀφ' οὗτο οἱ περιηγηταὶ μας ἀπεφάσισαν νὰ δειπνήσωσιν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ἡ προσήγεια τῶν δύο γυναικῶν ἐγένετο ἐκφραστικώτερα.

Ἡ Μαρτίνα ἀπύθυνεν εἰς τὸν κ. Θεόδωρον πολλὰς ἐρωτήσεις, αἱτινες ἐδείκνυν μίαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον, καὶ εἰς ἃς ὁ κ. Θεόδωρος ἀπῆντα παρενέειν εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὑπαινιγμούς τινος, οἵτινες ἔφερον τὸ μειδιᾶμα ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ξενοδόχου.

Ὁ δὲ Γεώργιος, ἐν τούτοις, ἐσκέπτετο:

— Ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν ὀφείλω ν' ἀναχωρήσω! Καὶ θὰ ἤμην τόσο εὐτυχὴς εἰν ἡδυνάμην νὰ διέλθω τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἡμερῶν μου μετὰ τῆς θελκτικῆς ταύτης ἡσας!

★ ★

Τὸ πρόγευμα παρετέθη πλουσιοπάροχον.

Ὁ καλὸς οἶνος καὶ οἱ τέσσαρες δολοφονοὶ ὀφθαλμοὶ τῶν περιποιητικῶν γυναικῶν εἶχον ἐπιφέρει ἔκτακτον ἐνέργειαν εἰς τοὺς συνδαιτημόνας. Αἱ μολυβδόχροι παρεῖαι τοῦ Πατούφης εἶχον λάβει πορφυρῶδη χροῖαν, τὸ δὲ πρόσωπον τοῦ Γεωργίου ὁμοίᾳζε φλόγα.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ προγεύματος, ὁ ἀδελφὸς τῆς Μαρτίνας, ὅστις εἶχε τελειώσει τὴν ἐργασίαν του ἐν τῷ μαγειρίῳ, ἐπλησίαζεν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ θέτων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὀφρῶν ὥστε ἀγαθὸς τις πατήρ ἐπιθυμῶν νὰ συγκρατήσῃ τοὺς υἱοὺς του, ἐτοιμοὺς ὄντας νὰ διαπράξωσιν ἐλαφρότητα τινά, εἶπεν:

— Εἶνε λοιπὸν ἀληθές, ὅτι οἱ κύριοι ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς Μιλάνον ἀπόψε, μετὰ τοῦ τελευταίου σιδηροδρόμου;... Νὰ ταξιδεύωσι διὰ νυκτός;... καὶ με αὐτὸ τὸ κρῦον;... με αὐτὴν τὴν ὁμίχλην;...

Ὁ Γεώργιος ἠρώτησε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν Μέντορά του· οὗτος δὲ εἶχε ἐκφρασιν προσώπου δηλοῦσαν τὸν διαταγμὸν τοῦ φρονίμου, ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ κινδύνου.

— Κάμεντε ὅπως σᾶς λέγω ἐγώ, ἐξακολούθησεν ὁ ξενοδόχος· μέινετε ἐδῶ τὴν νύκτα· ἀφήτατε νὰ παρέλθῃ ἡ ὁμίχλη, ἔξωρ τί λέγω!... Τὰς παρελθούσας νύκτας ἐγένοντο τόσας συγκρούσεις... Ἀχ! εἰν αἱ ἐφημερίδες ἐγὼν τὰ πάντα!... Ἀλλὰ... τοῦτο εἶνε λογαριασμός σας... Ἐγὼ ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ σᾶς προειδοποιήσω...

Ὁ δὲ ξενοδόχος δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς πατρικὰς καὶ ἀφιλοκερδεῖς αὐτοῦ συμβουλὰς εἰν κραυγὴ τις πόνου, ὑπὸ τοῦ Πατούφης ἐκβλήθεισα, δὲν διεκοπτεν αὐτὸν ἀποτόμως.

Τί εἶχε συμβῆ;

Μόλις ἐκβάλων τὴν κραυγὴν ταύτην, ὁ Πατούφης ἔσφιξε τὴν κνήμην δ' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, δηλῶν διὰ μυρίων μορφασμῶν δέξεται τὸν πόνον.

— Ἀ! τὸ πρᾶγμα εἶνε σοβαρὸν! ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος μεθ' ἐν οὐτισμοῦ. Δὲν δυνάμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν ἀπόψε. Θὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ... Δόξα τῷ Θεῷ!

— Ἡσυχασε, παιδί μου, μὴ φοβοῦ! ὁ ἀναχωρήσωμεν τὸν ἴδιον! ἔλεγεν ὁ Πατούφης τρίβων τὸ γόνυ του καὶ δεικνύων ὅτι ὑπέφερε τρομερά. Τὸ καθήκον πρὸ παντός... Ἐπειτα... γνωρίζω τὸν πόνον μου... Θὰ ἡσυχάσῃ... ἐπέρασε σχεδόν... Ἀχ! ἄχ!... μοὶ φαίνεται ὅτι ἐπανερχεται...

— Ὡ! τὴν φορὰν ταύτην διατάσσω ἐγώ! εἶπεν ὁ Γεώργιος, γενόμενος τολμηρὸς ἐν τῇ ἐξάφει τῆς χαρᾶς. Δὲν θ' ἀναχωρήσωμεν! Θὰ μένωμεν ἐδῶ ἕως αὔριον, ἕως μεθαύριον, εἰν εἶνε ἀνάγκη... ἕως οὗτο ἐπὶ τέλους ἡ κνήμη σας ἱκτερευθῇ ἀντελῶς!...

Ὁ κ. Θεόδωρος ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὸν νεανίαν ὥστε εὐχαριστᾶν αὐτὸν διὰ μεγάλην τινὰ εὐεργεσίαν. Εὐθὺς δὲ ἡ Μαρτίνα καὶ ἡ Ἀννέτα ἀνῆλθον εἰς τὸ ἄνω πάτωμα ὅπως ἐτοιμάσωσι τὰ δωματία.

Οἱ πόνοι τοῦ κ. Θεόδωρου δὲν διήρκεσαν ἐπὶ πολὺ. Μετ' ὀλίγον ἠγέρθη ἐκ τῆς τραπέζης, προσποιηόμενος δὲ ὅτι ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν κνήμην, διηυθύνθη πρὸς τὴν ἐξώθυραν νεύων εἰς τὸν Γεώργιον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ἀφ' οὗ ἀπεμακρύνθησαν δεκαπέντε περίπου βήματα, ὁ κ. Πατούφης εἶπε:

— Πιθανῶς, καθ' ἣν στιγμήν θὰ κατακλιθῶμεν, ὁ ξενοδόχος θὰ θελήσῃ νὰ μάθῃ τίνες εἰμῶθα καὶ πόθεν ἐρχόμεθα... Δὲν εἶνε καλὴν τὰ ὀνόματά μας νὰ φαίνωνται ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῶν ξένων. Δύνανται χίλια πράγματα νὰ συμβῶσι... καὶ δὲν εἶνε σωστὸν νὰ μένωσιν ἔχνη τῆς διαβάσεώς μας... Καταλαμβάνεις;

— Ἐχετε δίκαιον... ἀλλὰ τότε;

— Τότε, διορθῶνεται εὐθὺς.. Κάμενμεν ὅ,τι κάμνουνσι πάντες· δίδομεν ἄλλα ὀνόματα ἀντὶ τῶν ἰδικῶν μας, καὶ δηλοῦμεν ἄλλην προέλευσιν...

— Ψευδῇ ὀνόματα;

— Μπᾶ!... ὀλίγον μόνον μεταποιημένα...

— Παραδείγματος χάριν;...

— Παραδείγματος χάριν, σὺ δύνασαι νὰ λέγηται Γρηγόριος Γανδόλφης...

— Ὑμεῖς δέ;

— Ἐγώ;... Θεόδωτος Λατούφης.. Πῶς σοὶ φαίνεται;

— Ἀριστα... Πόθεν δὲ ἐρχόμεθα;

— Ἐξ Ἀγίου Μαρτίνου.

— Τῷ ὄντι...

— Ἱερὰ ἀλήθεια! Ὁ δῆμος μας κεῖται ἀκριβῶς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἁγίου Μαρτίνου. Ὅπως δὲ ποτε, δὲν θὰ ἔχομεν εἰς βάρος τῆς συνειδήσεώς μας ἡ ἀσήμενον ἀντικατάστασιν συμφωνῶν...

— Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι;

— Ὁ Γρηγόριος Γανδόλφης...

— Ὑμεῖς δέ;

— Ὁ Θεόδωτος Λατούφης.

— Ἀμφοτέροι ἐξ Ἀγίου Μαρτίνου;

— Μάλιστα.

(ἀκολουθεῖ)

ΙΑΣΩΝ ΚΑΙ ΣΩΣΙΠΑΤΡΟΣ

Κατ' αὐτὰς ἡ Κέρκυρα ἐόρταζε τὴν μνήμην τῶν ἁγίων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου, ὡς καὶ τῆς ἁγίας Κερκύρας. Ἐπ' ὀνόματι τῶν δύο πρώτων τιμᾶται ἀρχαιότατος βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ναὸς, κείμενος παρὰ τὸ Β. ἀγροκήπιον, πέραν τοῦ ποταμίου Γαρίτσας. Πληθος κόσμου συρρέει καθ' ὅλην μὲν τὴν ἡμέραν, ἀλλ' ἰδίως ἀπὸ τῆς 4 μ.μ. εἰς προσκύνησιν τῶν λειψάνων τῶν δύο πρώτων, ἅτινα κατέχει μὲν ἡ δυτικὴ ἐκκλησίαι, παραχωρεῖ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰς τὸν ναὸν τῶν μαρτύρων εἰς προσκύνησιν τῶν πιστῶν.

Ὁ ναὸς οὗτος, ἐγερθεὶς κατὰ τὸν 10ον μ.χ. αἰῶνα, ἐτιμᾶτο τὸ πρῶτον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου. Ἀλλὰ βραδύτερον, ὅτε μετηνέχθησαν εἰς τὸν ναὸν τοῦτον τὰ ὀστέα τῶν ἁγίων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου, μετωνομάσθη εἰς μνήμην αὐτῶν. Ἡδὴ, ὁ ναὸς οὗτος ἀνήκει τῇ οἰκογενείᾳ Πετριτῆ-Ποφάντη. Αἱ ἐν τῷ ναῷ εἰκόνες εἰσὶν ἀγιογραφίας βυζαντινῆς. Τρεῖς μονόλιθοι κίονες ὑποσαστάζουσι τὸν ναρθῆκα. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς μετώπης τοῦ ναοῦ φέρονται δύο ἐπιγραφαί, δημοσιευμέναι πρὸ πολλοῦ.

Ὁ ναὸς οὗτος τυγχάνει καὶ κατὰ τοῦτο ἱστορικὸς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐτάφη καὶ ἡ Αἰκατερίνη, πεινθερά τοῦ Ἰβάν τοῦ Γ'.ου αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας, καὶ σύζυγος τοῦ δεσπότου τῆς Σπάρτης Θωμᾶ, καταφυγόντος τῷ 1460 ἐνταῦθα μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάληψιν τοῦ Βυζαντίου.